

J. Scherrer. Requiem für den Roten Oktober. Rußlands Intelligenzija im Umbruch 1986 – 1996. – 262 p.

У розпалі жовтневого перевороту Л. Троцький сказав В. Леніну: «Треба, щоб хтось записував перебіг подій, а то пізніше – брехатимуть». На ці слова Ленін зауважив: «Брехатимуть – і чим далі, тим більше...»

Не виключено, що історіографічний ідеал – це передовсім свідоцтва сучасника, викладені у відповідності з хронологією.

Пані Ютта Шеррер, добрий знавець тієї подієвої суми, що нею розпоряджалась нині покійна «радянологія», а тепер – загальна історія: німецько-французька дослідниця бездоганно володіє рішуче всією ретроспективою російської історії радянського періоду, і саме на основі цього знання вона, у ролі саме свідка, відтворює чи не весь радянський пейзаж від перших реформаторських спазмів Горбачова до подальшого стрімкого трансформу «перебудови» у сповнене безнастанного драматизму творення нової, доти небаченої у світі формації, що її вельми умовно ми називаємо «пострадянською». Аж до війни у Чечні включно.

Книга пані Шеррер – то не публіцистика і навіть не есеїстика: то саме політологічно-культурологічний літопис 1985 – 1996-их років, відтворення-осмислення – буквально на історичному «ході!» – найбільш характерних явищ «горбачовської» та «ельцинської» ери (вживаємо ці лексеми при розумінні вже навіть трохи комічного їх «звучання»).

Пані Шеррер – як німецький автор з його невідпорним смаком до узагальнення, так і французький, з цього так само традиційним способом відтворення «цілого» через «багатель». Дослідниця надзвичайно вміло збирає феноменологію біжучого часу, який з грізною динамікою виливається саме в абсолютно нову історичну якість. При цьому пані Шеррер виразно надає перевагу інтелігентському і взагалі інтелектуальному складникам тієї доби, що вона, просто на наших очах – стає «завершеною».

Книга Шеррер – один із найкращих зразків «рухомої», «біжучої» історіографії, має стати добрим методологічним зразком для створення української ретроспективи – від Чорнобиля до останніх виборів.

Заслуговує особливої уваги виключно точно зібрана хронологія «перебудовних» і пост-«перебудовних» подій, хронологія, яка вже просто проситься у добрий підручник історії цього століття.

В. С.

М. Кірсенко. Чеські землі в міжнародних відносинах Центральної Європи 1818 – 1920 років. Політико - дипломатична історія з доби становлення Чехословацької Республіки. – К., 1997. – 335 с.

«Свого», не «нашого» часу польський «нацдем» Роман Дмовський та редакція «Нового времени» «українське питання» вважали – наслідком «австрійської інтриги». Взагалі, якщо поглянути на те чи